

KEJP KANAVERAL

Za Kler D.

*Život pisca podstiče ideju da su
poraz i nesreća pogodni za umjetnost.*

Bret Iston Elis

Napisati V. Početi odatle. Samo njen inicijal. Da bi se sačuvalo njen identitet i da je ne bi izdao. Da je niko ne može prepoznati i ni najmanje joj nauditi ili krišom joj se smijati, ili je jednostavno poprijeko gledati. Tvojom greškom otkriti joj lice, jednog dana, tužnih očiju, skrušenih očiju, očiju anonimnog pisma ili kaznene ekspedicije. Odveć ima takvih očiju bez lica, svuda, stalno, sve više i više, koje bude želju da ih iskopamo, jako gurajući zategnute palčeve u očne duplje. U tebi izazivaju želju da ih iskopaš. Svojim palčevima. Ne počinji da generalizuješ. Ne podleži toj jednoj maniji koje već dovoljno ima i na ulici i u knjigama. Napisati V. Samo to veliko početno V i samo to. Umjesto. Da bi se takođe reklo da je riječ o njoj i ni o kome drugom. Da se ona može sama prepoznati i da zna da je ne miješaš ni sa jednom drugom, a naročito ne sa nekim fiktivnim likom. Ukoliko ona ikad bude čitala ove redove. Ništa nije manje izvjesno. Gdje je ona sada? Baš u ovom trenutku? Pojma nemaš. Malo te i briga, ako ćemo pravo. Radije bi da ne znaš, ako si iskren. Prošla priča. Ostavljena iza. Ne toliko daleko iza, ali ipak. Priča zarobljena u vremenu, i tako je dobro. Priča koja svakako ranije nije ispričana. Nikome. Ni pismeno ni usmeno. Možda iz straha da se riječima ne izbriše iz sjećanja. Moguće. Već ti se to desilo. Ukratko, da se ne izbriše, jer riječi su gumice. Treba znati. Možda iz tog straha. Ili iz nekog drugog. Ili pak strah nema veze s tim. Međutim, ovaj vid pretpostavki odveo bi te predaleko. Za dva, tri neurona odavde. I izgubio bi nit. Nit riječi. Odveć je teško držati se kursa. Po ovom vjetru koji duva. Sprijeda i pozadi. Bez prestanka. Taj društveni vjetar ili kako bismo već nazvali tu silu koja baca bića na bok. Po strani njihovog puta. Obara ih naglo, ili pak veoma sporo, nježnim potezima četkice, poput impresionista, a da oni toga skoro nisu ni svjesni. Na kraju se nađu prikovani za tlo. Spljošteni kao palačinke. Prije nego ih taj vjetar koji nije njihov odnese, i neizostavno udalji od njih samih. Vidimo ih u vazduhu na tren uznemirene, kako se obješenjački smiju, ponekad blaženog osmijeha, kao da su srećni što su oslobođeni svoje sudbine, što je razumljivo. Potom postaju samo jedna sićušna džangrizava i brbljiva tačka na horizontu. Ili crni prijeteci dim kao kad ugasimo svijeću prstima. Šta god to bilo, nikada nikom nisi ispričao tu priču. Nisi čak ni pokušao. Pokušaj ovog puta. Makar to bilo samo da bi sebi pravio društvo. Zakači se za nešto za šta možeš da kažeš da je izvjesno. Da je moguće oduprijeti se vjetru. Ne govoriš: ne i održavati toplotu. To bi već bilo pretjerano.

Iz istih razloga ne otkrivati ništa što se njenog fizičkog izgleda tiče. Uprkos zadovoljstvu koje bi osjetio da zanosnim riječima oživiš ovdje i sada, ovog trena, njena usta, i njenu kožu i njene male grudi, i njenu kosu i kukove, čak i poneki anatomski detalj o njenim butnim mišićima. Smiješno kako se toga iznenada prisjećaš, tog anatomskeg detalja, o njenim butinama. Potpuno si ga zaboravio. Osim ako se to ne zove deltoidni mišić. Ne znaš više. Uvijek pobrkaš. Pohotnim riječima. Zaboravio bi da potvrdiš alternativu. Izvini. Ništa ne reći ni o njenoj mladosti, i njenom obrnuto proporcionalnom socijalnom miljeu. Mogao bi upasti u nevolju. Ne zadržavaj se tu. Takođe još manje govoriti o gradu u kojem si je sreo. Kao da je taj grad najmanje bitan. Kao da sama V. nije bila ulice i avenije i lukovi i svetiljke i autobuska stajališta i zloglasni kvartovi u mraku. Barem te noći. U trenutku kad ti je prišla, uzela te za ruku i odvela kod sebe da ti povjeri svoju tajnu. Nije sigurno da bi to bio slučaj da si je danas sreo. Sve se održava samo u gubici vremena. Ruši se u trenutku poslije. Najčešće se ruši. Po tvom mišljenju. Sudeći po tvom iskustvu. Ali ovdje nije riječ o tebi. Riječ je o V. O noći u kojoj ti je otkrila romanesknu prirodu svog postojanja. Izraz je pompezan, ali ne nalaziš nijedan prikladniji.

Kad smo kod toga, da li je padala kiša ili je bio juni ili februar? Nema nikakve veze. To nije ni najmanje bitno i danas se toga uopšte ne sjećaš, tako da ne izbjegavaj poentu tom vrstom detalja. Voliš poentu. Riječ i stvar. Ne znaš zašto. Misliš da će se to jednoga dana osvijetliti. Ili jedne noći. Ne sada. Gdje si stao? U trenutku kada te odvodi kod sebe. To je to. Ispred vrata ste njene zgrade. Bez preciznog sjećanja o tim vratima. Vrata od zgrade. Sigurno imaju kôd. Ili ne. Oboje ste na trotoaru. Iznova se ljubite. Dugo. Jezici se traže, pronalaze, kotrljaju, ližu, uznemiruju, zabadaju, sa pljuvačkom, usklađeno. Pljuvačka. Ovdje staviti riječ pljuvačka. Tvoje ruke ispod njenog džempera. Na njenoj koži. Taj dodir. Sve veći i veći. Tvoje ruke u isto vrijeme kao i njene usne. Naročito njene usne. Moraš da se nagneš jer je toliko niska i sitna, i kao da je obavijaš svilenim ogrtačem. Ogrtačem zločinca. Preniska je za tvoj ukus. Rastužuje te to. Nervira. I ne voliš njen glas. Ni isprva ga nisi volio. Previsoko je postavljen. Bezizražajan. Zbog čega ti si čini da bi i njoj falio. Da ne govorimo o slušalicama koje joj vise oko vrata. Da bi šta slušala? Šta da ne bi čula? Mora da postoje stvari koje se ni njoj kod tebe ne sviđaju. Možda tvoje nozdrve. Tvoji krivi zubi. Tvoje ručno zavijene cigarete. Ili razmišlja kako si prestar za nju. Dvadeset godina prestar. Dvadeset pet godina. U dubini duše zna. Izračunala je. Možda iznova pomislila dok te ljubi. Baš u tom trenutku. Filigranski. Kao neki detalj koji joj se malo gadi, kojeg je pošteđena na neki način i na kraju je razuvjerava. Sve to istovremeno. Nekako. Ili misli nešto drugo. Za sebe i tebe. Uvijek postoji nešto što ne štima. U trenutku ili pak kasnije u trajanju. Srećom. Tako barem ne poludimo potpuno. Ima šanse da držimo pravac. Kad već ima vjetra. Ali ne treba misliti na ono što ne štima. Ne misliti. Kasnije. Sutra. U vozu koji će te vratiti u Pariz. I ona i ti znate da ćeš sutra otputovati. Da ćeš napustiti grad. Ostavljajući je tu. Da se nećeš uskoro vratiti. Osim iznimno. Vaš poljubac nema sutrašnjicu. Zagrljaj bez prošlosti, budućnosti, bez ičega. Postoji isključivo taj zagrljaj i sadašnjost tog zagrljaja. Isključivo sreća zbog tog osjećaja. Zbog te iluzije bez odgovarajuće utjehe. Ukradene iz tamnice. Dragocjene upravo iz tog

razloga. Jednom riječju avantura. Taj trenutak u kojem život obećava ono što je nemoguće da ostvari. Naročito ne. Znak uzvika.

Koraci na ulici. Stežeš je uza sebe da ne bi znao ni ko ni šta prolazi pored vas. Ovlaš vas okrnivši. Opet još i vjetar koji želi da se uplete i nametne i da opomene na red. Uvijek vjetar. Ovog puta u vidu jeftinog isparenja. Slatkasti povjetarac. Odstupi. Dva ili tri sata prije toga ste se poljubili prvi put. Bilo je to u jednom kafiću u gradu. Usred rečenice ubacio si da bi je rado poljubio. Bolje iskreno govoriti. Reći bez uzmicanja. Najaviti boju. Baciti karte na sto. Skinuti maske. Itd. Već neko vrijeme si pokušavao da spomeneš tu rečenicu u razgovoru. Da je nehotice ubaciš. A zapravo iz podmuklosti. Nasmiješila se. Što je tačno značio taj osmijeh? Niste se odmah poljubili. Nastavili ste da razgovarate kao da se ništa nije desilo. I da pijete. Pivo i konjak. Naročito ti. Nikakvo precizno sjećanje ni o kafiću. Tim bolje. To će uštedjeti vrijeme. Koraci su se udaljili. Uznemireno pokušavaš da to primjetiš. Nevoljno.

Ko bi rekao da je nekoliko sati ranije nisi ni poznavao. Nisi čak ni pretpostavljao njeno postojanje. Možda ćeš je za šest mjeseci zaboraviti. Ne zaista zaboraviti, ali skoro. Danas znaš da to nije tako. Iznova, kao da je juče bilo, vidiš trenutak kada se pojavila pred tobom. Htjela je da joj potpišeš knjigu. Držala ju je na grudima, prije nego što ju je pružila. Presavijenih stranica. Odmah si primjetio njena usta. Njena čudesna usta. Način na koji neprijetno istura usne dok govori. I na koji ih zadrži, drhtave, u vazduhu. Taj drhtaj. Erotizam tog drhtaja. Kao da moli za zalogaj. Pijuče krišom. Ludo pijuče. Baš ta riječ – pijukati. Taj pokret usana dok izgovaraju tu riječ. To je izvan nje same. Ne može to da spriječi. Nesvjesno. Kladio bi se. Zakleo bi se da ona ne primjećuje da je izgledniji vrabac oteo njene usne i drži ih kao taoce. Ne prestaje da čini sitne pokrete. Da šalje naivne poljupce tako da svako čuje. Da očijuka. Sve u svemu, mnogo pohotnih stvari. Po tvom mišljenju pohotnih. Po tvojim kriterijumima. Zadovoljstvo da ovdje oživiš tu viziju. Tu bajkovitost njenih usana koje su, nesvjesno, ali naočigled svih, u sebi, umirale od gladi. Odmah si zarobljen. Naelektrisan. Zaglupio. Već kukuričeš u svojim venama. Nesposoban da skreneš pogled. Pretvaraš se da slušaš šta ona govori o okruglom stolu na kojem si upravo učestvovao. Učestvovao u svojstvu pisca. Bez šale. Pozvan kao i drugi koji su izgleda istoga kvaliteta. Bez šale. Zbog toga si u tom nepoznatom gradu. Toliko da odeš i da se vratiš. Koliko da govoriš u mikrofoni, ljudima koji sjede na plastičnim stolicama na rasklapanje, o patetičnom u savremenoj francuskoj književnosti. Osim ukoliko nije riječ o cinizmu te epohe. Jedno ne ide bez drugog. Jedno ide s drugim. Zajedno čine par. Koliko god naizgled bilo suprotno. Šališ se. Zabavljaš se. Izmišljaš. Jer tema tog okruglog stola nikako nije bila neprikladna. Ko bi to vjerovao? U vremenu koje prolazi. Ako se to naziva prolaznošću. Pa ipak si prihvatio da učestvuješ. Kao što svaki put prihvataš takve pozive iz nade i isključivo iz nade da će se nešto desiti, bilo šta, neki susret, ali ne nužno. No, radije neki susret. Pod uslovom da nije ni društven ni interesantan. Pod uslovom da je besplatan i ličan. Neka se vrijeme pokrene, neka život iskoči iz šina, neka se oblaci pomire. Makar i na djelić sekunde. I to bješe V. U toku dobrog dijela noći. Ovoga puta je tvoj sastanak s njom. S njenim usnama, da bi se upecao.

Ovdje bi trebalo imati bojice. Plavu, crvenu, zelenu i žutu. Da, ispričati ono što slijedi u bojama. Da bi se naglasila promjena. Prekid. Naznačiti da su sada na redu ozbiljne stvari. Vesele stvari. Stvari koje su vrijedne muke, iako to samo po sebi i nije muka. Eksplicitno nije potrebno. Samo nagovijestiti. Hvala grafičaru, što radi što je u njegovoj moći. Zatvori zgradu. Ponovo vidiš stepenice kojima te je povela za ruku. Velike prozore u holu zgrade, potom ogromne stepenice, i izmirske motive dominantno crvene boje na tepihu stepenica. Ubijeden si da se ti komplikovani motivi nazivaju izmirski, istražio si. U svakom slučaju tepih na stepenicama kojim se ili rijetko gazilo, ili je pak skoro promijenjen jer je nevjerovatno mekan pod nogama. Živopisan ispod visokih lusteru. Blještav sa svojim savršeno održanim mesinganim držačima. Stepenište koje slobodno možeš nazvati buržoaskim a da ne rizikuješ previše sa riječima. Prevalio si ga pješke. Stepenicu po stepenicu. Preskačući svaku drugu ili treću. Da biste se dohvatili. Da biste se poljubili. Igrali živcima i odjećom. Njenim naročito. Ovdje ide riječ uzbuđenja. Poznata muzika. Nepotrebno je od nje praviti famu. Sve dok ne dođete do njenog sprata. Nešto se tu dešava. Neprimjetno, ali osjetno. Prolazno, ali dodirljivo. U trenutku kada stavlja ključ u bravu. Odjednom te gleda uporno. Pogledom podjednako teškim i nejasnim. Ozbiljnim. Skoro ružnim. Kao da želi da provjeri nešto u vezi s tobom. Da te objelodani. A da nije riječ o danu. Prije o tajni. Osjećaj opasnosti. Taj osjećaj u tom trenutku. U tebi i oko tebe. Ne kažeš prijetnja već opasnost. Nijansa u značenju. Neka razumije ko može. Nije da ona oklijeva dok otvara vrata. Nije to. Riječ je o nečemu drugom. Intimnijem. O odluci koju upravo donosi. Baš to. Osjećaš. Intuitivno. Odluku koja te se tiče, a koja nju uznemirava i zbog koje joj je pogled gust, što te čini nervoznim. Za to vrijeme, vrhovi grudi ne prestaju da joj se ukrćuju, da te izazivaju i da laskaju čitavom tvom biću. U čemu se sastoji ta odluka? Nisi još ni postavio to pitanje, a ona je već otvorila vrata. Iz predostrožnosti da ne napravi ni najmanji mogući šum dok ih otvara. To ti ne promiče. Mašeš rukama, ali ti ona pokazuje da budeš tih, da ne kažeš više ni riječ, i da od sada prestaneš da se ponašaš kao budala. U redu. Pokoran naređenju. Naprijed za tajnama i iznenađenjima. Klimaš glavom. Pokoravaš se. Već si shvatio da nekoga ima u stanu. Da treba paziti da se neko ne probudi. Kako molim! Naravno da ne želiš da uzbuniš masu. Naročito ako je riječ o njenim roditeljima. Da, sigurno je riječ o njenim roditeljima. Mrštiš se u sebi. Ne dopada ti se baš ova situacija. Više od baš. Kakva ideja, zvesti curicu! Ipak ne dolazi u obzir da sada nestaneš. Pod kojim izgovorom?

Sekunde su nabijene električitetom dok te na vrhovima prstiju vodi u stan utonuo u tminu. Vodi te za ruku. Njena ruka je hladna i vlažna. Sićušna u tvom dlanu. Puštaš da te u mrak vodi kroz hodnik, jednu sobu, još jednu veću. Odbijaš da se začudiš zašto ne pali nikakvo svjetlo. Ne odupireš se ničemu. Prije bi se smijao takvom obrtu događaja. Smiješ se negdje u venama. Pazeći sve vrijeme kuda gaziš. Da se ne sapleteš o tepih. Da se ne udariš u fotelju. Da ne prevrneš lampu, ili kakav ukras. Da ne prekineš smotanošću savršenu tišinu trenutka. Da slučajno ne izađeš iz sićušnog blijedog odsjaja koji dolazi s ulice, i prodirući kroz velike prozore s lijeve strane na mahove osvjetljava dekor. Ako se to može nazvati osvjetljavanjem. U svakom slučaju otkriva čudnost predmeta. Njihovo noćno bitisanje po-

put uspavanih životinja. Utvara spremnih na uzbunu. Živih bića koja se krišom pomjeraju na periferiji tvojih rožnjača. Još bi samo falilo da nagaziš na mačkin rep. Ako ima mačke u kući. Izgleda da ne. Ni psa. Već bi ti balio i njušio oko nogu da ga ima. Da ne govorimo o lajanju. Gadost! Ta misao pored svih drugih. Kao i ona o provali. Uzbudjenje. Ponovo iskusiti, razmišljaš. Zaista, misliš. Da bi do kraja iskusio tu emociju koja raspršava i prostor i vrijeme dok ispipavaš neizvjesno. Upinješ se da prođeš kroz tminu, kao da je riječ o poznatoj metafori. Dok ti ona ispušta ruku. Naginje se ka tebi. Šapuće u dahu da se ne pomjeraš. Njen neprepoznatljivi glas u tišini. Kao krik. Ali već je nestala. Kao da se onesvijestila. Kao da ju je noć progutala. Umjesto nje, buket cvijeća u tvom vidokrugu. Da, to je buket cvijeća. Stavljene na namještaj. Prepoznaješ oblik u tmini. Izranja iz sjenke tačno u trenutku u kojem je V. nestala. Kao magijom je zamjenjujući, i u nemjerljivo kratkom trenu, imaš utisak da se V. upravo preobrazila u buket cvijeća. Zaista se upravo u trenu oka preobrazila u stabiljke i laticice, u cvast i lišće, zadivljena sjenkom na crnoj pozadini. U kratkom nemjerljivom trenu to ubjeđenje začuđuje. Nevjerovatno je i zadihano. Ovidijevsko. Prije nego što shvaćaš da je riječ o uobrazilji. Udruženoj sa optičkom varkom. Šteta.

U trenutku kada se ponovo pojavi, lice joj ne liči ni na šta. Ni na šta tebi poznato. Istovremeno je glatko i izborano. Intenzivno i nasmijano. Jedva nasmijano. Ako je to uopšte osmijeh. Barem ono što uspijevaš da razlučiš. Hvata te za ruku. Steže je. „Želim nešto da vam pokažem.“ Glas joj je odjednom promukao. Čudno miran. Ovoga puta nimalo šaputav. Nimalo piskav. Više prigušen. Tih, ali čujan. Veoma tih, ali veoma čujan. Kao da se više ne plaši mraka. Kao da se ne plaši da će narušiti tišinu. Da će nekog probuditi. Skoro da nema više te bojazni. Sjajno. Pokazuješ joj da se slažeš. Naravno da se slažeš. Naravno ako je opasnost prošla. Ako je prolaz slobodan. Hajde da vidimo. Iz ovih stopa. Odmah. Brzo. U trenu u kom jesi. Ne dešava se svaki dan da neko hoće nešto da ti pokaže. Obično je suprotno. Prikriivanje i licemjerstvo. Lažne tajne i istinite obmane. Preskočimo. Tren kasnije prelazite prag gdje su vrata blago odškrinuta. Vrata od sobe. Sigurno je soba. Nezamislivo je da može negdje drugo da te odvede. U radnu sobu ili u ostavu. Očigledno je soba. Čiji prag prelaziš za njom. Prelaziš ga beskrajno oprezno. Kao što je V. upravo učinila. Pritom baš i ne razumiješ zašto. Ili pak razumiješ nejasno. Jer ta soba nije njena. To nije soba od V. Nema skloništa kojem si se nadao. Tog željenog svetišta. Nedefinisano je. Zbog velike tmine. Ili zbog gustine ćutanja. Kao da se okamenila. Zbog gustine vazduha. Previše suvog. Ili previše vlažnog. Napunjenog u svakom slučaju. Talasima. Isparenjima. Aurom. Prisustvom. Odjednom se štrečneš. Shvataš. U toj sobi ima nekog. To je očigledno. Neko spava. Tu. Odmah pored. U sjenci. Blagi bože. Rukom hvataš V. Nenamjerno si je uhvatio za grudi. Cijelom šakom. Ups. Ali ne stizeš ništa, jer za manje od trena osjećaš njenu šaku zalijepljenu preko tvojih usana. Dok ti staloženo viče u šupljinu uha. „Ššš. To mi je majka.“ Za tebe, ta rečenica od tog trenutka postaje nezaboravna. Podjednako kao i „Bože, to je moj muž.“ U potpuno drugom registru.

Danas se tome smiješ. Međutim, u tom trenutku napad panike. U tvojoj krvi. U tvojim nervima. Tvojim mišićima. Ogromna panika. Proistekla iz tvog sopstvenog djetinjstva. Kao

oživjela. Možeš to reći. Priznati. A u isto vrijeme glava sasvim hladna. Duh veoma miran. Ideje veoma jasne. Misli savršeno lucidne. Onoliko koliko po sjećanju možeš da prosuđiš. Kako bi izbalansirao napeti intenzitet svake sekunde koja prolazi. Svaka traje ludački dugo. Vrijeme se svom težinom obrušilo na tvoj potiljak. Zariva se dubokim iglama pod kožu. Nešto slično tome. Đavolska nedostatnost riječi. Njihova nedovoljnost. Ili tvoja. Po izboru. V. se približila krevetu. Ti takođe. Više hodajući unatraske. Na distanci. Suvog grla. Spreman na bijeg. Suprotno tome V. se osjeća veoma komotno. Kako ti se čini. Kao da ju je baš briga. Dok joj svaki pokret odzvanja u prostoriji. Pravi đavolsku buku. Kako ti se čini. Blagi bože. Želiš da joj vikneš da prestane. Druga će se probuditi. Sigurno. Ne radiš to. Iskreno. Ne bi želio. Iskreno. Sve se može prebrzo pokvariti. Naši refleksi imaju sopstvenu svijest, i u trenu, duh ti obuzima slika jastuka kako guši ženu ne bi li je spriječio da vrišti. Smiri se. Čega se plašiš? Suočavanja sa čime tačno? Ništa ozbiljno se realno ne može desiti. Biće to samo jedan ružan trenutak koji treba provesti. Neprijatan, sigurno. Nužno bolan i odvratan. Iako ne i nezanimljiv, na neki način. Komičan, ako bolje razmisliš. U svakom slučaju nije kraj svijeta. Niko ne umire. Pomišljaš. Svom brzinom. Dok te V. iznenada vuče u mrak. Lijepi se za tebe. Njena ruka traži tvoju. Prsti se prepliću. Ona drhti. Ili si to ti. Ili njen glas. Njen dah koji osjećaš na licu. Šapuće ti nešto što u prvi mah ne razumiješ. Samo razumiješ za uspa-
vlijavanje, stoniranost, ne boj se ničega. Odmičeš se malo. Da bi pokušao da vidiš njeno lice u nekakvoj svjetlosti, koja dolazi od otvorenih vrata i malo-pomalo osvaja tminu u sobi. Ona se smiješi. Tebi se smiješi. Usne joj drhte. Oči su joj žute. Na ivici suza. Imaš utisak da te izaziva, a da ne znaš na šta. Kakav je ovo cirkus?

U krevetu žena. Nije mrtva. Na tren si to pomislio. Da je neka vrsta mrtvačkog bdenja. Ili se pak kaže pogrebnog. U svakom slučaju, javila ti se ta pomisao. Koja ti pada na pamet. Prolazi kroz glavu. Pritom te to ne uzbuđuje pretjerano. Kao da je najgore i dalje izvjesno. Uvijek prijemčivije. Otkrivalo se ovdje kao i drugdje najmanje zlo. Pogodan način da se zagonetka razriješi. Da se jeftino smrvu. Baš je šik glagol smrviti. Ne treba ga pomiješati sa glagolom uništiti. To bi značilo to, za one koje ovo bliže zanima. Ne. Žena je zaista živa. Nikako mrtva. Njeno disanje se čuje u mraku. Obuzima sva tvoja čula. Slabo. Sporo. Ravnomjerno. Ponekad posrće. Nestaje. Poput bljeska svjetionika u noći. I onda odjednom počne da zviždi. Tako opipljivo da ga možeš uhvatiti. Poklopiti šakom. Taj utisak. To očajanje, uzevši u obzir situaciju. Dok je V. na ivici kreveta. Na samoj ivici. Njena silueta nepomična u mraku. Tiha. Kao usredsređena. Ta riječ ovdje. Da. Kao da se pribira ispred tog oblika koji naslućuješ na krevetu. Odnosno zamišljaš ispod prekrivača. Azurnoplavog ili maslinastozelenog prekrivača. Proštepanog. Ta vrsta. Prilično ružan. Ne znaš baš šta da radiš. Sačekaj. Ako se to zove čekanjem. Oči razrogačene. Uši načuljene. Vrebaju najmanju buku koja bi mogla poticati sa kreveta. Bez ijednog pokreta. Ni najmanji treptaj. Čak i ne dišeš. Već i tvoji otkucaji srca ruše zidove. Na kraju će je probuditi ako nastave. Sigurno. Ali ne. Živjeli lijekovi za spavanje! Ništa se ne dešava. Osim sekundi. Kao da vrijeme iznova otkucava. Malo-pomalo veće rastače. Prestaje da ti sjedi za vratom. Izvlači jednu po jednu kazaljku. Ponovo dopušta da zrak prolazi. Taj smiraj. Kratkog je daha. Jer pored tebe V. se nagnula

preko svoje majke. Naglo se nagnula. Da bi je posmatrala u mraku. Pretraživala joj je lice ili ne znaš već šta. Da bi pomiješala svoj dah sa njenim. To traje suludo dugo. Šta bi mogla da izmisli? Počinje da ti svega biva dosta. Da, sad je dovoljno. Djetinjasto izmotavanje. Dok shvataš da V. upravo povlači centimetar po centimetar prekrivača. Centimetar po centimetar povlači prekrivač da bi otkrila tijelo svoje majke. Ti si skamenjen. Gledajući je kako to radi. Približavaš se protiv svoje volje. Teško je uraditi bilo šta drugo.

Od tog trenutka priviđenja. Isključivo priviđenja. Istovremeno spora i isprekidana. Kao da je vrijeme počelo da štuca. Da preskače kao lanac na biciklu. Upravo taj utisak pokvarenog mehanizma. *A posteriori*. Znajući da si upravo ti taj koji je na ivici živaca u tom trenu. Ti si iščašen. Ti si plijen sludenosti. Nužno. U svakom slučaju, priviđenja. Priviđenje majke od V. U bijeloj satenskoj spavaćici. Koja se kopča između nogu. Zbog čega izgleda kao ogromna srebrna riba u polutama. Njeno debelo tijelo. Teško. Više je bezoblično. Gotovo mlitavo. Zasićeno hemijskom obamrlošću. Bestidno usnulo u skoro fluorescentnoj bari čaršava. U čudnom položaju. Po tvom mišljenju neudobnom. Na leđima. Pognute glave. Koja se gubi u jastuku. Lijeva ruka savijena je u nivou ramena. Pravi čudan ugao. Može da se vidi tamni žbun njenog pazuha. Čak i danas neprikladna vizija dugačkih kovrdža. Rasutih prema nekakvom čudnovatom algebarskom pravilu. Kao da te neki afrički vrač posmatra kroz žbun. Baca čini na tebe. Nešto tako zlobno. Iako nikad nisi sreo afričkog vrača. A ona tiho hrče. A V... A njena ćerka... Kako to reći? A ipak treba reći. Uspjeti to reći. Pokušati. Riječima. Jednostavno. Onakve kakve su. Raspoređujući ih podjednako ekonomično, jer je ovdje riječ o željenom stilu. To je traženi efekat. U ovom dobu bogatih restrikcija. Čupajući ti ih iz oka. Kako možeš. Kako se desilo. Da. Dok V. počinje da mazi svoju majku. Da je eksplicitno mazi. Beskonačnom nežnošću. Očajničkom. Divljom. I potom svetom. I potom seksualnom. Sve to zbrkano. Rečeno je. Da. To priviđenje. V. koja počinje da zlostavlja svoju majku u mraku. Da je u tišini siluje. Skoro siluje. Bez ikakve sile. Pokretima rastrgnutim od uzbuđenja. Pokretima bijele krede žvrlja po tabli. Zadržavajući dah. Neprimjetno stenjući. Ponekad uzdah. Ili pak jecaj. Možda molitva. Ne bi znao reći. Čak i danas ne znaš reći. Dok joj ruka ovlaš dodiruje grudi. Zadržava se na njima. Grabi ih. Jednu pa drugu. Ispod spavaćice. Potom stomak. Butine. Vaginu. Runo. Pošto je zadigla spavaćicu. Otkrila je koliko je to moguće. A da njena majka ne odreaguje. Ne shvati. Ne pomjeri se ni makac. Ne ispusti ni uzdah. Kao mrtva. A da zapravo nije. Čak ni kada V. sklizne prst u njenu pukotinu. Ubacuje ga pošto ga je ovlažila pljuvačkom. Gura ga. Tu ga i ostavlja. Ne pomjera se više. Ta ludost u toku ogavnog vremena. To svetogrđe djevojčice. Koje V. ne čini prvi put. To je očigledno. Čini ti se to odjednom očiglednim. Bogovi na nebesima. V. počinje da diše ubrzano. Kroz nos, sve jače. Sve jače i jače. Kao da svršava u tišini. Skoro svršava. Skoro u tišini. Taj okamenjeni zanos u tmimi. Ti koji svemu tome prisustvuješ. Grudi preplavljene krvlju. Obuzet divljenjem. Nečim poput divljenja. Još gore od divljenja. Moraš to reći. Priznati. Kao i tu pulsirajuću erekciju. Uprkos sebi. Izvan svog uda. Eto. U nekoliko riječi.

Potom? Više i ne znaš baš dobro. Vidiš vas ponovo u kuhinji. Sjedite na podu. Na pločicama. Pušite cigarete. Na žutoj svjetlosti aspiratora koji je V. uključila. Tren u kome se svje-

tlost vraća. Razloženo. Ne baš zasljepljujuća. Prije škrti. Skoro prljava. Takoreći tužna. Ali svakako svjetlost. Taj osjećaj u tom trenutku. Ne sakrivaš metaforu. Trenutak koji svakako pripada V.-inom licu. Reklo bi se jegulja. Ili požar. I ti vjerovatno ne izgledaš lijepo. Ta misao u prolazu. Dok je slušaš kako govori o prvom putu. Tihim glasom. Mirnim glasom. Lakim. Skoro razdraganim. Još piskavijim. Ili ti se takvim barem čini. Ima otprilike šest mjeseci kako se to desilo. Jednog ranog jutra. Htjela je da probudi majku da joj potpiše neki dokument, ali to je bilo nemoguće zbog tableta za spavanje i mic po mic, bez predumišljaja, više radi igre, iz razdraženosti, kune se, a potom i iz radoznalosti, a potom i kao očiglednost, nešto tako, naprečac, i jednom uveče, majka joj je spremila da jede i to je bilo smiješno, sve je bilo prečudno, i nedugo potom je to ponovo počela, istinu govoreći, a uradila je to ukupno četiri ili pet puta, računajući i ovu noć. Ti ne znaš šta da kažeš. Ne govoriš ništa. Radije ne bi ništa rekao. Dovoljno ti je da slušaš. Ili da se praviš da slušaš. Glava ti je prepuna onoga što ona govori. I onoga što ne kaže. Svega što si vidio. I tog ponora između riječi i djela. Uvijek taj ponor. Ovdje kao i svuda. Riječi tako nedorasle činjenicama. Tako nedorasle haosu svijeta. Ne sučeljavaš se s njima. Zadovoljavaš se da provučesh kao paralelu. Nekažnjeno. Naduvane su same od sebe. Kao i obično ne trudiš se da shvatiš šta žele da kažu. Šta pokušavaju da kažu. Kao kada je V. navukla prekrivač preko tijela svoje majke. To je bilo odmah prije nego što je napustila sobu. Njen tadašnji pokret. Tako nježan. Pravi pokret pažljive majke prema svome zaspalome djetetu. Tačno ta poruka ljubavi. Između ostalih. Misliš o svemu tome, ne gledajući je. Izbjegavajući da je pogledaš. Zagledan u slušalice koje joj vise oko vrata kao da znaju nešto. Pokušavajući da razumiješ. Ludački tražeći izlaz. Zašto ti? Zašto je tebe izabrala? Jer niko drugi nije u opticaju. Ako joj vjeruješ. Taj V.-in pogled u tom trenutku. Toliko iznenađena što uopšte možeš da postaviš to pitanje. Kao da se iznenada smrtno razočarala. Na ivici užasa. Kao da si ti taj koji je bogohulan. Kao da si ti odgovoran za tu podvalu s tijelom njene majke. Odgovara ti s knedlom u grlu: ali to je zbog Vaše knjige. Zbog toga o čemu pišete. Znae Vi dobro.

*(S francuskog prevela **Danka Ivanović**)*